

Fråga om avskedande och om en anställd hos Arbetsförmedlingen bl.a. har gjort sexuella närmanden mot en arbetssökande, såväl fysiskt som verbalt, och utlovat förmåner till henne i utbyte mot en sexuell relation. Domstolen har funnit påståendena styrkta och att det därmed funnits skäl för avskedandet.

Postadress

Box 2018
103 11 Stockholm

Besöksadress

Stora Nygatan 2 A och B

Telefon

08-617 66 00

kansliet@arbetsdomstolen.se
www.arbetsdomstolen.se

Expeditionstid

måndag–fredag
09.00–12.00
13.00–15.00

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2021-03-10
Stockholm

Dom nr 10/21
Mål nr A 37/20

KÄRANDE

Fackförbundet ST, Box 5308, 102 47 Stockholm
Ombud: förbundsjuristen Ellinor Gudmundsson, LO-TCO Rättsskydd AB,
Box 1155, 111 81 Stockholm

SVARANDE

Staten genom Arbetsförmedlingen, 113 99 Stockholm
Ombud: verksjuristen Maria Lilja, Arbetsförmedlingen, adress som ovan
och arbetsrättsjuristen Carl Durling, Arbetsgivarverket, Box 3267,
103 65 Stockholm

SAKEN

ogiltigförklaring av avskedande m.m.

Bakgrund

Mellan parterna gäller kollektivavtal.

A.R. är medlem i Fackförbundet ST (förbundet). Han anställdes hos Arbetsförmedlingen år 2012 och avskedades den 3 februari 2020.

Tvist har uppstått mellan parterna om avskedandet varit lagligen grundat. Mellan parterna är tvistigt om A.R. gjort sexuella närmanden mot en arbetssökande, såväl verbalt som genom fysisk beröring, och därutöver handlat utanför ramen för sina arbetsuppgifter samt varit olovligen frånvarande.

Parterna har tvisteförhandlat utan att kunna enas.

Yrkanden och inställning

Förbundet har yrkat att Arbetsdomstolen ska

- förklara avskedandet av A.R. ogiltigt,
- förplikta staten genom Arbetsförmedlingen att till A.R. betala lön med
 - 2 225 kr för tiden den 4–29 februari 2020,
 - 26 000 kr per månad för tiden den 1 mars–30 april 2020,
 - 12 822 kr för tiden den 1–15 maj 2020,

- 26 000 kr per månad från och med september 2020 till och med januari 2021,
- 2 565 kr för tiden 1–3 februari 2021, och
- förplikta staten genom Arbetsförmedlingen att till A.R. betala allmänt skadestånd med 125 000 kr.

Om Arbetsdomstolen skulle finna att det inte funnits laga skäl för avskedandet, men väl saklig grund för uppsägning, har förbundet i andra hand yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta staten genom Arbetsförmedlingen att till A.R. betala

- ekonomiskt skadestånd för utebliven uppsägningslön med 2 225 kr för tiden den 4–29 februari 2020, och med 64 822 kr för perioden den 1 mars–15 maj 2020 och utebliven semesterersättning om 15 732 kr, samt
- allmänt skadestånd med 75 000 kr.

Förbundet har yrkat ränta enligt 6 § räntelagen på de allmänna skadestånden från dagen för delgivning av stämning, den 5 april 2020, och på lönebeloppen i förstahandsyrkandet från den 25:e i respektive månad, allt till dess betalning sker. Förbundet har vidare yrkat ränta enligt 6 § räntelagen – såvitt avser det ekonomiska skadeståndet – på 2 225 kr från den 25 februari 2020, på 26 000 kr från den 25 mars 2020, på 26 000 kr från den 25 april 2020 och på 12 822 kr från den 25 maj 2020 och på semesterersättningen om 15 732 kr från den 4 juli 2020, allt till dess betalning sker.

Staten har bestritt talan. Staten har vitsordat lönebeloppen och skadeståndsbeloppen i sig samt ränteyrkandena, men inte vitsordat något belopp avseende allmänt skadestånd. Staten har yrkat att ett eventuellt allmänt skadestånd ska jämkas till noll eller till det belopp som Arbetsdomstolen finner skäligt.

Förbundet har bestritt jämkning.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Parterna har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Staten

Sammanfattning av grunderna för bestridandet

A.R. har den 16 augusti 2019 under en bilfärd kommenterat en arbetssökandes utseende på ett olämpligt sätt, följt med till hennes hem och där kommit med sexuella närmanden, både fysiskt och verbalt, samt utlovat förmåner till henne i utbyte mot en sexuell relation. A.R. har därutöver handlat utanför ramen för sin anställning. Han har sökt ordna praktikplats åt arbetssökanden, vilket inte ingått i hans arbetsuppgifter. Han har därvid följt med arbetssökanden till två arbetsgivare och kört arbetssökanden till en

arbetsgivare i sin privata bil. Han har inte haft tillåtelse att använda sin privata bil i tjänsten och har genom sin frånvaro från kontoret varit olovligen frånvarande från arbetet. Han har även haft kontakt med arbetssökanden genom sin privata mobiltelefon, vilket inte heller ingår i hans arbetsuppgifter.

A.R:s agerande har varit i strid med både den statliga värdegrunden och Arbetsförmedlingens värdegrund. Hans agerande har skadat arbetsgivarens förtroende för honom och riskerar att skada allmänhetens förtroende för Arbetsförmedlingen.

A.R. har genom sitt beteende grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren, varför det har funnits laga skäl för avskedandet. Handlingarna utgör, var för sig eller tillsammans, skäl för avskedande. I vart fall har det funnits saklig grund för uppsägning.

För det fall Arbetsdomstolen finner att staten är skadeståndsskyldig finns det skäl att jämka det allmänna skadeståndet eftersom A.R. genom sitt agerande bidragit till den uppkomna situationen.

Tidigare arbetsuppgifter hos Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen är en statlig förvaltningsmyndighet med ansvar för offentlig arbetsförmedling och arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Arbetsförmedlingen hade 10 600 anställda i december 2019.

A.R. anställdes hos myndigheten den 1 oktober 2012 för att arbeta som s.k. brobyggare.

Brobygggarverksamheten är en del i regeringens tjugoåriga strategi för romsk inkludering och en förstärkning av minoritetspolitiken. Syftet med brobyggarsatsningen är att minska den ömsesidiga förtroendeklyfta som finns på många håll mellan romer och de offentliga förvaltningarna. Brobyggarna är personer med romsk språk- och kulturkompetens som anställs i offentlig verksamhet. De fungerar som en länk mellan enskilda och offentlig verksamhet.

Under åren 2012–2015 hade Arbetsförmedlingen i uppdrag att medverka i en pilotverksamhet för romsk inkludering genom att bl.a. göra särskilda satsningar i fem pilotkommuner. Vid varje pilotkontor anställdes en brobyggare. Brobyggarna arbetade bl.a. med att sprida information till den aktuella målgruppen. Brobyggarna bedrev uppsökande verksamhet för att göra arbetet känt i målgruppen och för att hitta presumtiva arbetsgivare.

Efter projektet Romsk inkludering arbetade A.R. under en period i projektet Ung Framtid och projektet Mirjam. I dessa projekt var hans roll att stödja personer att komma vidare mot arbete och studier.

Arbetsuppgiften som kundresurs

I oktober 2018 placerades A.R. som kundresurs hos Direktservice, Södra Östergötland. Direktservice bytte den 1 januari 2019 namn till Kundtorget. Som kundresurs hade A.R. bl.a. J.Ä. som chef.

Kundresursrollen skiljer sig markant från den roll som A.R. tidigare hade som brobyggare. A.R. skulle som kundresurs aktivt möta och stötta kunder i Arbetsförmedlingens självservicetjänster, vid kundens inskrivning samt med övriga ärenden. Vid behov skulle han upprätta kontakt med arbetsförmedlare för ärendehandläggning. Handläggning och beslutsfattande av den enskildes ärende hanteras inte på Kundtorget.

A.R:s arbetsuppgifter skulle uteslutande utföras på lokalkontoret. Han skulle bemanna Kundtorget kl. 10.00–14.00. Övrig tid skulle han utföra andra interna arbetsuppgifter. Det ingick inte längre i hans arbetsuppgifter att genomföra arbetsgivarbesök tillsammans med arbetssökande.

När A.R. började som kundresurs fick han en genomgång av sina nya arbetsuppgifter av sin dåvarande chef samt av samordnare. Arbetsgruppen som A.R. tillhörde hade regelbundna avstämningsmöten varje morgon, där man bl.a. diskuterade vilket arbete som skulle utföras på kontoret.

J.Ä. tydliggjorde vid flera möten för A.R. vad som ingick i hans arbetsuppgifter, då han inte riktigt hade förstått det. A.R. frågade om han kunde ha fortsatt kontakt med arbetsgivare för att matcha sökande eller hjälpa till med t.ex. anställningsstöd. J.Ä. svarade att detta inte ingick i hans arbetsuppgifter utan att han skulle hänvisa vidare till Arbetsförmedlingens organisation som arbetade med arbetsgivarfrågor och inte ta hand om dessa ärenden själv. Hon sa inte till honom att han i mån av tid kunde arbeta med t.ex. företagskontakter.

Händelseförloppet

12 augusti 2019

S.A., arbetssökanden, är född i Syrien. Hon flyttade till Sverige sommaren 2016 och är ensamstående med en son, född år 2013. Hennes modersmål är arabiska. Hon talar viss svenska och engelska.

Den 12 augusti 2019 besökte S.A. Arbetsförmedlingens lokalkontor i Linköping i ett ärende om aktivitetsstöd. Hon togs emot av A.R. Med hjälp av en annan person i lokalen, som kunde arabiska, förklarade hon sitt ärende för A.R. A.R. sa att han kunde förmedla en anställning till henne. Han noterade på ett papper att S.A. skulle infinna sig på lokalkontoret igen fredagen den 16 augusti 2019.

16 augusti 2019

Den 16 augusti 2019 tog A.R. med sig arbetssökanden till tre olika arbetsgivare i syfte att undersöka möjligheten för henne att få praktikplats eller arbete, trots att detta inte ingick i hans arbetsuppgifter.

Arbetsgivarna var ett café och två bilverkstäder. En av bilverkstäderna låg en bit bort från Arbetsförmedlingens kontor. A.R. körde arbetssökanden dit i sin privata bil. Efter besöket vid den bilverkstaden, som var stängd, övertalade han henne att bjuda hem honom på kaffe.

Under bilfärden till arbetssökandens bostad sa A.R. till henne att hon var söt och att han kunde hjälpa henne med olika förmåner som en inskriven på Arbetsförmedlingen kan ha, t.ex. körkortsundervisning, praktikplats och undervisning i svenska.

Hemma hos arbetssökanden sa A.R. till henne att de kunde ha en sexuell relation. Han tog flera gånger på hennes kropp, kramade och försökte pussa henne. Vid ett tillfälle drog hon undan sin arm från A.R., varvid hon slog sig i armen. Arbetssökanden tydliggjorde för A.R. att hon inte var intresserad av honom. Han fortsatte dock att föreslå att de skulle ha en sexuell relation och uttalade att han kunde hjälpa henne med olika förmåner.

Efter besöket hos arbetssökanden lät hon A.R. skjutsa henne till hennes sons skola eftersom hon var sen dit för att hämta sonen. A.R. sa till henne att hon skulle komma tillbaka till Arbetsförmedlingens lokalkontor måndagen den 19 augusti 2019. A.R. kom inte tillbaka till arbetsplatsen under eftermiddagen den 16 augusti 2019.

Arbetssökanden försökte under eftermiddagen ringa till sin socialsekreterare T.E-H. men hon var inte tillgänglig så arbetssökanden lämnade ett röstmeddelande.

19 augusti 2019 och därefter

Arbetssökanden försökte på nytt att ringa till socialsekreteraren på förmiddagen och eftermiddagen den 19 augusti 2019 utan framgång men lämnade återigen röstmeddelanden där hon bad om ett möte. Arbetssökanden övervägde att inte besöka Arbetsförmedlingens lokalkontor men eftersom mötet skulle hållas i en miljö med andra människor närvarande valde hon att göra som hon blivit tillsagd av A.R. Han var dock inte på plats när hon kom dit. Hon ringde honom på hans privata mobiltelefon och han svarade genom sms att han var på lunch, hade mycket att göra och att de kunde ses kl. 14.00.

På eftermiddagen den 19 augusti 2019 ringde socialsekreteraren upp arbetssökanden som då berättade vad som hade hänt den 16 augusti 2019. De bokade ett möte till den 21 augusti 2019. Vid mötet den 21 augusti berättade arbetssökanden på nytt om A.R:s agerande den 16 augusti. Företrädare för socialtjänsten informerade därefter Arbetsförmedlingen.

Internutredning m.m.

Parkering

A.R. har både under utredningen hos Arbetsförmedlingen och vid överläggningen med Arbetsförmedlingen uppgett att han efter besöket hos bilverkstaden körde tillbaka och parkerade i samma parkeringshus vid kontoret som han tidigare på dagen parkerat bilen i. Han har lämnat in ett parkeringskvitto för parkeringen i garaget fram till kl. 14.13. Förbundet gör nu gällande att A.R. inte parkerade där efter besöket på bilverkstaden, utan i stället parkerade på en företagsparkering. Dessa nya uppgifter vederlägger inte arbetssökandens uppgifter om att han befunnit sig hemma hos henne den aktuella tiden.

Loggar

Varken loggar eller uppgifter från datoranvändning eller inpasseringsloggar är tillförlitliga uppgifter. Skälet till att loggarna från datoranvändningen inte är tillförlitliga är, som framgår av säkerhetsavdelningens skriftliga redogörelse, att de inte med säkerhet visar om någon har varit vid datorn eller inte.

Uppgifterna om inpassering i lokalerna var raderade vid tidpunkten för förfrågningen till fastighetsbolaget. Även om uppgifterna hade funnits tillgängliga hade uppgifterna inte med säkerhet kunnat visa vem som hade passerat dörren.

Skäl för avskedande

Sexuella närmanden m.m.

A.R. har grovt åsidosatt sina skyldigheter i anställningen genom att följa med arbetssökanden S.A. till hennes hem, under bilfärden hem till henne kommentera hennes utseende på ett olämpligt sätt, i hennes bostad göra sexuella närmanden, både fysiskt och verbalt, samt utlova förmåner från Arbetsförmedlingen sida till henne i utbyte mot en sexuell relation.

A.R. hade inte till uppgift att anordna praktikplats och skulle inte använda sin privata bil i arbetet

Det ingick inte i A.R:s arbetsuppgifter att lämna Kundtorget för att besöka arbetsgivare i syfte att ordna praktikplats och inte heller att skjutsa arbetssökande till potentiella arbetsgivare. Han hade inte heller fått tillåtelse att agera så.

Utgångspunkten är att Arbetsförmedlingen som arbetsgivare tillhandahåller den utrustning som ska användas i arbetet. A.R. skulle dock inte alls använda bil i sitt arbete som kundresurs på Kundtorget. Han hade inte heller fått tillåtelse till det.

Olovlig frånvaro

Eftersom A.R. lämnade sin arbetsplats och det inte ingick i hans arbetsuppgifter att lämna Kundtorget för att besöka arbetsgivare i syfte att anordna praktikplats får han anses ha varit olovligt frånvarande från arbetet under eftermiddagen den 16 augusti 2019. Han återkom inte till arbetsplatsen på eftermiddagen.

Användning av privat mobiltelefon i arbetet

A.R. hade inte fått tillåtelse att använda sin privata mobiltelefon i arbetet. Arbetsförmedlingen kände inte till att han använde sin privata mobiltelefon och det fanns ingen anledning för honom att göra det.

A.R. lämnade på eget initiativ ut sitt privata mobilnummer till arbetssökanden i stället för att lämna telefonnumret till Arbetsförmedlingens växel eller sitt direktnummer.

Ansaret som statstjänsteman

Medarbetarna hos Arbetsförmedlingen ska i egenskap av statstjänstemän agera på ett sätt som garanterar rättssäkerheten i verksamheten och utföra sina arbetsuppgifter i enlighet med lagar och förordningar, den statliga värdegrunden, Arbetsförmedlingens värdegrund samt övriga styrande dokument. Medarbetarna ansvarar för att utifrån Arbetsförmedlingens värdegrund och uppdrag möta kunder, omvärld och varandra på ett respektfullt sätt.

Jämkning

Det finns skäl för jämkning av ett eventuellt allmänt skadestånd eftersom A.R. genom sitt agerande har bidragit till att han avskedades.

Förbundet

Sammanfattning av grunderna för talan

A.R. har inte gjort sexuella närmanden mot en arbetssökande eller utlovat förmåner i utbyte mot en sexuell relation. Han har inte heller handlat utanför ramen för anställningen på sätt som gjorts gällande och inte varit olovligt frånvarande. I vart fall utgör hans agerande inte grund för att skilja honom från anställningen. Han har därmed avskedats från sin tillsvidareanställning utan att det ens funnits saklig grund för uppsägning. Avskedandet ska därför ogiltigförklaras och staten ska betala lön till honom från avskedandetidpunkten. Därutöver ska staten betala allmänt skadestånd till honom.

Om Arbetsdomstolen skulle finna att det inte funnits laga skäl för avskedandet men väl saklig grund för uppsägning, har A.R. rätt till ekonomiskt

skadestånd avseende förlorad uppsägningslön, inklusive semesterersättning, och rätt till allmänt skadestånd för den kränkning som det felaktiga avskedandet inneburit.

Tidigare arbeten hos Arbetsförmedlingen

A.R. anställdes hos Arbetsförmedlingen för att arbeta som brobyggare i ett projekt om romsk inkludering. Han arbetade med uppsökande verksamhet.

Under perioden mars 2016–april 2018 arbetade A.R. i projektet Ung Framtid som riktade sig till nyanlända unga i åldern mellan 18 och 25 år. Under tiden mars/april–oktober 2018 arbetade han i projektet Mirjam som riktade sig till nyanlända lågutbildade kvinnor. A.R. tilldelades arbetsuppgifterna i de nu nämnda projekten efter ett internt ansökningsförfarande i konkurrens med andra anställda hos myndigheten. Så sent som våren 2018 bedömdes han som lämplig att arbeta med nyanlända kvinnor. Han var den enda mannen från Arbetsförmedlingen som arbetade i projekten.

I Mirjam-projektet arbetade A.R. tillsammans med arbetsförmedlaren Y.B. De följde två grupper om femton kvinnor under tio veckor. De genomförde dagligen vägledning, matchning, studiebesök, inspirationsträffar och arbetsgivarbesök med de kvinnor som deltog i projektet.

A.R. arbetade huvudsakligen med resursförstärkning, arbetsgivar kontakter och annat stöd till grupper som på olika sätt står långt från arbetsmarknaden. Genom sin bakgrund som egen företagare och genom arbetet i de olika projekten hade A.R. etablerat ett omfattande kontaktnät bland arbetsgivare i Linköpingstrakten. I kontakterna mellan arbetssökande och arbetsgivare följde han med arbetssökande, som i vissa fall aldrig hade varit på en anställningsintervju eller haft ett arbete, till intervjuer och till spontana besök hos arbetsgivare. Han var engagerad i de arbetssökande som han fick kontakt med och hjälpte framgångsrikt till med matchning till anställning eller praktikplats.

Arbetet vid Kundtorget

Mirjam-projektet avslutades i oktober 2018. Arbetsgivaren beslutade att A.R. därefter skulle arbeta som kundresurs vid Direktservice, som numera heter Kundtorget. A.R:s ordinarie arbetstid var kl. 8.00–16.30.

A.R:s arbetsuppgifter var bl.a. att praktiskt hjälpa och vägleda arbetssökande till olika självservice-tjänster. Han hade även vissa administrativa arbetsuppgifter. Han hade också ansvar för en jourtelefon, som skulle vara tillgänglig kl. 8.00–16.00. Vissa dagar var han även ansvarig för kundtjänsttelefonen. A.R. tog även emot besökare och skulle skriva kölappar för dem som behövde träffa en handläggare. Det fanns en mobilapplikation för detta ändamål men den fungerade inte på tjänstetelefonerna. A.R. använde därför sin privata mobiltelefon till detta.

A.R. har under tiden han har arbetat på Kundtorget inte, utöver den gång som är aktuell i målet, följt med en arbetssökande till en arbetsplats.

A.R. hade ett par möten med sin chef J.Ä. om hans arbetsuppgifter. Under hösten 2018 hade de ett möte i samband med att han började arbeta på Kundtorget. Han uppfattade vid detta möte att han hade möjlighet att arbeta ”hands on” som han gjort tidigare i de olika projekten, t.ex. genom att ha kontakter med arbetsgivare.

Våren 2019 ändrades Kundtorgets öppettider från kl. 10–16 till kl. 10–14. I samband med den förändringen pratade A.R. och sin chef om förändrade arbetsuppgifter med anledning av detta. A.R. frågade då om det skulle vara möjligt för honom att arbeta med företagskontakter och hjälpa arbetssökande att få kontakt med arbetsgivare för möjligheter till praktik m.m. Hans chef uttryckte då att det var möjligt under förutsättning att det inte påverkade eller störde hans ordinarie arbete.

Efter att ha blivit hotad av en arbetssökande på arbetsplatsen var A.R. till stor del sjukskriven från slutet av år 2018 och första halvåret 2019. Han var först sjukskriven på heltid och därefter på deltid.

Påstådda händelser den 14–19 augusti 2019

Det är inte riktigt att A.R. den 16 augusti 2019 skulle ha gjort sexuella närmanden mot arbetssökanden S.A. eller uttryckt sig på sätt staten påstått. Han har aldrig varit hemma hos henne.

Arbetssökanden besökte Kundtorget onsdagen den 14 augusti 2019. Hon behövde hjälp med något och fick av en annan arbetssökande, som befann sig på platsen, hjälp med tolkning för att förmedla sitt ärende till A.R. A.R. hjälpte henne att logga in på Arbetsförmedlingens kunddator för att hon skulle kunna skicka in en aktivitetsrapport.

A.R. uppfattade att arbetssökanden talade och förstod svenska dåligt. Han lyckades inte förklara på ett sätt som hon förstod, vare sig på svenska, engelska eller med stöd av gester, att hon kunde söka arbete eller praktik hos en kiosk i närheten av Arbetsförmedlingens kontor. För att kunna hjälpa henne bad A.R. henne komma tillbaka till kontoret den 16 augusti 2019 efter kl. 14.00. A.R. hade tidigare i arbetet hos Arbetsförmedlingen haft kontakt med kioskägaren och kände till att denne kunde ta emot praktikanter.

A.R. följde med arbetssökanden till kiosken och introducerade henne för ägaren. Det var omkring 150 meter mellan Arbetsförmedlingens kontor och kiosken. Efter ett kortare samtal mellan kioskägaren och arbetssökanden stod det klart att hon hade för dåliga språkkunskaper för att kunna bli aktuell för en praktikplats eller anställning. Efter samtalet med kioskägaren – på väg tillbaka mot Arbetsförmedlingens kontor – lyckades arbetssökanden med gester och sina begränsade språkkunskaper förmedla att hon var intresserad av att arbeta med att tvätta bilar och bilreconditionering. Då

A.R. kände till en bilfirma i samma kvarter som Arbetsförmedlingens kontor, föreslog han att de skulle höra sig för om arbete eller praktikplats även där. På bilfirman var den personalansvarige på semester och de ombads att återkomma i slutet av den kommande veckan.

A.R. uppfattade att S.A. var mycket ledsen och besviken efter besöket på bilfirman. Han föreslog därför att de skulle besöka ytterligare en bilfirma i ett industriområde strax utanför centrala Linköping. Han hade tidigare framgångsrikt matchat arbetssökande till arbete hos bilfirman. A.R. och arbetssökanden gick till det parkeringshus, i anslutning till Arbetsförmedlingens kontor, där han hade sin privata bil parkerad. De åkte, kl. 14.13, i hans bil till bilfirman. När de kom fram till bilfirman kunde de konstatera att den hade semesterstängt.

A.R. skjutsade därefter arbetssökanden tillbaka till centrala Linköping, vilket bör ha tagit cirka sju minuter. De skildes åt omkring kl. 14.30–14.40. Hon fick hans privata mobiltelefonnummer för att kunna återkomma angående den första bilfirman. A.R. släppte av arbetssökanden innan han åkte in i parkeringsgaraget, där han tidigare hade haft sin bil parkerad, för att leta efter en parkeringsplats. Det var dock fullt. Han parkerade därför sin bil på en företagsparkering utanför Arbetsförmedlingens kontor. Han gick därefter tillbaka till sin arbetsplats och var tillbaka på arbetet strax före kl. 15.00.

På eftermiddagen arbetade A.R. med administrativa arbetsuppgifter, bl.a. på sin arbetsdator. A.R. hade även ansvar för jourtelefonen samt för att stänga och kontrollera Kundtorgets utrymmen och toaletter inför stängningen för helgen. Han arbetade fram till omkring kl. 16.00, då han åkte hem.

Måndagen den 19 augusti 2019 kl. 13.04 ringde arbetssökanden till A.R. på hans privata mobiltelefon. Han skickade då följande sms till henne. ”Jag är på lunch. Kom efter kl. 14.00 eller i morgon. Tyvärr mycket att göra. A.”. Därefter har de inte haft någon kontakt.

Det finns inte skäl för skiljande från anställningen

Inga sexuella närmanden eller olämpliga uttalanden

A.R. har inte agerat på det sätt som staten gjort gällande i relation till arbetssökanden S.A.

A.R:s agerande att hjälpa arbetssökanden

Det påstås inte att det ingått i A.R:s arbetsuppgifter på Kundtorget att göra arbetsgivarbesök eller att ta med arbetssökande på arbetsplatsbesök. Dessa uppgifter ligger dock inom ramen för Arbetsförmedlingens uppdrag. A.R. har tidigare arbetat på detta sätt och var av uppfattningen att Arbetsförmedlingen godtog det om det inte hindrade hans arbete på Kundtorget. Han hade ett gott uppsåt att hjälpa en arbetssökande att få en möjlighet till arbete.

Om Arbetsdomstolen skulle finna att det inte legat inom ramen för A.R:s anställning att hjälpa en arbetssökande att få kontakt med arbetsgivare har det i vart fall inte varit fråga om en så allvarlig förseelse att den kan ligga till grund för att skilja honom från anställningen.

Frågan om olovlig frånvaro

A.R. kan inte anses ha varit olovligt frånvarande från arbetet när han tillsammans med arbetssökanden besökte de potentiella arbetsgivarna. Om Arbetsdomstolen skulle finna att så är fallet innebär detta inte att det funnits skäl för att skilja honom från anställningen. Det har varit fråga om en engångsföreteelse. Han har under anställningen skött sitt arbete utan anmärkning och har varit en uppskattad medarbetare.

Användning av privat bil i anställningen

Under den tid A.R. arbetade i olika projekt med personer som står långt från arbetsmarknaden arbetade han aktivt med arbetsgivarkontakter. Han använde då regelbundet sin privata bil för att göra arbetsplatsbesök och tog ofta med sig arbetssökanden i bilen vid dessa besök. Han redovisade resorna för Arbetsförmedlingen och fick milersättning. Arbetsgivaren invände inte vid något tillfälle mot hans sätt att använda egen bil.

Det är riktigt att han inte behövde använda sin privata bil när han arbetade på Kundtorget. Det enda tillfälle som han använt sin bil under tiden han arbetade på Kundtorget var vid det tillfälle som är aktuellt i målet.

Användning av privat mobiltelefon i anställningen

A.R. använde, till viss del, under hela sin anställning sin privata mobiltelefon i arbetet för samtal med arbetssökande och arbetsgivare. Detta berodde bl.a. på att arbetssökande och arbetsgivare kunde finna hans namn och privata telefonnummer på nummerupplysningssidor på nätet, men inte numret till hans arbetstelefon. Dessutom var det så att en viss applikation som inte fungerade på tjänstetelefonerna. Arbetsgivaren har känt till att han använde sin privata mobiltelefon i arbetet och har inte ifrågasatt det.

Åtalsanmälan och polisanmälan

Arbetssökanden S.A. gjorde en polisanmälan i augusti 2019 och Arbetsförmedlingen beslutade att göra en åtalsanmälan. Den förundersökning som inleddes med anledning av S.A:s polisanmälan lades ner i september 2019. Den förundersökning som återupptogs efter att Arbetsförmedlingen gjort en åtalsanmälan lades ner den i november 2020 då brott inte gick att styrka.

Arbetsgivarens internutredning m.m.

Arbetsförmedlingen fick en anmälan från socialförvaltningen i Linköping om att arbetssökanden S.A. uppgett till handläggaren på socialförvaltningen,

T.E-H., att hon blivit sexuellt trakasserad av A.R. Arbetsförmedlingen gjorde därefter en internutredning varvid det genomfördes bl.a. två utredande samtal med S.A., ett samtal med T.E-H. och dennes chef vid socialförvaltningen samt ett samtal med A.R.

De tidsuppgifter som arbetssökanden uppgett är inte riktiga. Hon har ändrat sin berättelse och angett olika tidsuppgifter vid olika tillfällen i kontakten med Arbetsförmedlingen.

Vid varselöverläggningen begärde förbundet att arbetsgivaren skulle kontrollera elektroniska spår, såsom datoranvändning och inpassering, vid den tid A.R. uppgett att han återvänt till arbetsplatsen och då S.A. påstått att de var hemma hos henne. Arbetsförmedlingen har dock underlåtit att följa upp sådana omständigheter som skulle ha kunnat visa att A.R. inte var hemma hos S.A. vid de tidpunkter som påståtts. När Arbetsförmedlingen till slut kontrollerade uppgifterna kunde myndigheten inte få fram några uppgifter. Uppgifter om datoranvändning kontrollerades inte då uppgifterna inte ansågs vara tillförlitliga.

Uppgifter om A.R:s användning av sin mejladress på Kundtorget finns inte sparade. Uppgifter om inpassering saknas eftersom inpasseringsuppgifter inte sparas i mer än tre månader och arbetsgivarens kontroll skedde för sent.

I varken minnesanteckningarna från det enda utredande samtalet som Arbetsförmedlingen genomförde med A.R. innan han avskedades eller det mejl med kompletteringar som han skickade efter det utredande samtalet eller vid varselöverläggningen finns någon uttrycklig uppgift om var A.R. parkerade efter att han och arbetssökanden kommit tillbaka till centrala Linköping efter det sista arbetsplatsbesöket.

Om Arbetsförmedlingen hade genomfört internutredningen på ett sakligt och objektivt sätt och vidtagit de utredningsåtgärder som förbundet föreslagit avseende elektroniska spår, hade en sådan utredning kunnat visa att A.R:s uppgifter var korrekta, dvs. att han inte kan ha befunnit sig hemma hos arbetssökanden vid den tidpunkt som hon har påstått.

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Vid huvudförhandlingen har på förbundets begäran hållits förhör under sanningsförsäkran med A.R. och vittnesförhör med Y.B. (tidigare kollega till A.R. på Arbetsförmedlingen).

På statens begäran har hållits förhör med S.A. (arbetssökanden), T.E-H. (socialsekreterare), J.Ä. (A.R:s tidigare chef på Arbetsförmedlingen), J.A. (tidigare samordnare på Arbetsförmedlingen), S.L. (internutredare hos Arbetsförmedlingen) och J.N. (it-specialist hos Arbetsförmedlingen).

Parterna har även åberopat viss skriftlig bevisning.

Domskäl

Twisten

A.R. avskedades den 3 februari 2020 från sin tillsvidareanställning hos Arbetsförmedlingen. Mellan parterna är det tvistigt om det funnits laga skäl för avskedandet eller i vart fall saklig grund för uppsägning.

Staten har gjort gällande att A.R. den 16 augusti 2019 kommenterat arbetssökanden S.A:s utseende på ett olämpligt sätt, följt med till hennes hem och där kommit med sexuella närmanden mot henne, både fysiskt och verbalt, och därvid utlovat vissa förmåner från Arbetsförmedlingens sida till henne i utbyte mot en sexuell relation. Staten har vidare gjort gällande att A.R. agerat utanför ramen för sin anställning – genom att sammanfattningsvis ha sökt ordna praktikplats åt arbetssökanden och därvid kört henne i sin privata bil och därutöver ha kommunicerat med henne genom sin privata mobiltelefon – samt varit olovligt frånvarande från arbetet.

Förbundet har bestritt att A.R. gjort sexuella närmanden och utlovat förmåner i utbyte mot en sexuell relation. Förbundet har vidgått att A.R. använt sin privata bil och mobiltelefon på sätt staten gjort gällande men bestritt att han därigenom agerat utanför ramen för sin anställning och gjort gällande att agerandet i vart fall inte utgjort skäl för ett skiljande från anställningen. Förbundet har även bestritt påståendet om olovlig frånvaro och även här gjort gällande att det i vart fall inte varit fråga om sådant agerande som utgjort skäl för ett skiljande från anställningen.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 18 § anställningsskyddslagen får avskedande ske om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Ett avskedande får, som framhållits i motiven till bestämmelsen, endast ske i flagranta fall. Det ska vara fråga om ett sådant avsiktligt eller grovt vårdslöst förfarande, som inte rimligen ska behöva tålas i något rättsförhållande. Frågan om det i det enskilda fallet finns laga grund för avskedande ska bedömas utifrån en samlad bedömning av såväl förseelsen som omständigheterna i övrigt.

Arbetsgivaren har bevisbördan för att arbetstagaren har begått en handling som är av sådant slag att ett avskedande är berättigat.

Har A.R. agerat gentemot arbetssökanden på sätt staten har gjort gällande?

Arbetsdomstolen prövar först om det är visat att A.R. den 16 augusti 2019 agerat gentemot arbetssökanden S.A. på sätt staten har gjort gällande.

Följande är ostridigt om händelseförloppet. En kvinnlig arbetssökande besökte i augusti 2019 Kundtorget på Arbetsförmedlingens lokalkontor i Linköping och fick då hjälp av A.R. som arbetade där. A.R. bad arbetssökanden att komma tillbaka till lokalkontoret den 16 augusti 2019,

vilket hon gjorde. De besökte då två arbetsplatser i närheten av Arbetsförmedlingens kontor och ytterligare en arbetsplats, dit A.R. körde henne i sin privata bil, för att undersöka om det fanns möjlighet för henne att få anställning eller praktik hos någon av arbetsgivarna.

S.A. talar arabiska vilket inte A.R. gör. A.R. har uppgett att trots att den kvinnliga arbetssökanden talade arabiska kunde de kommunicera med varandra genom att hon talade lite svenska och lite engelska och genom gester. S.A. har instämt i den beskrivningen.

Frågan om rätt person

S.A. har i rättssalen identifierat A.R. och lämnat uppgifter om hur denne den aktuella dagen ska ha gjort sexuella närmanden, såväl fysiskt som verbalt, mot henne och erbjudit henne vissa förmåner i utbyte mot en sexuell relation. A.R. har i förhöret med honom uppgett att han är säker på att S.A. inte är den kvinna som han träffade den 16 augusti 2019 och som han tog med till tre arbetsgivare. Han har vidare förnekat att han agerat på det sätt som S.A. uppgett.

S.A. har berättat att hon fick ett sms av A.R. när hon sökte honom måndagen den 19 augusti 2019. A.R. har bekräftat att den kvinnliga arbetssökanden ca kl.13.00 ringde till honom när han var på lunch. Han har berättat att han då skickade ett sms till henne vari han skrev att han var upptagen, att han hade mycket att göra och att hon kunde återkomma senare.

Internutredaren S.L. har i förhör uppgett bl.a. följande. S.A. har visat honom ett sms-meddelande som skickades till henne den 19 augusti 2019. Han kunde härleda telefonnumret till A.R., dels på Eniro, dels som kontaktuppgift till A.R. i ett internt program hos Arbetsförmedlingen som A.R. själv fyllt i.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

S.A. har i rättssalen identifierat A.R. S.L. har uppgett att S.A. visat honom ett sms-meddelande som skickades till henne den 19 augusti 2019 och att han kunde koppla telefonnumret till A.R. Det får därigenom anses utrett att S.A. är den kvinna som A.R. träffade den 16 augusti 2019 och som han tog med till tre arbetsgivare.

De påstådda händelseförloppet

S.A. har berättat bl.a. följande. A.R. ställde personliga frågor till henne, som om hon var gift och var hon bodde. Hon berättade var hon bodde och att hon hade barn. Han sa att hon var ung och vacker. Efter arbetsplatsbesöken ville han dricka kaffe med henne. Hon föreslog kaffe på ett café. Han insisterade på att de skulle dricka kaffe hemma hos henne. Hon gick med på det. Han var ju handläggare på Arbetsförmedlingen. I rummet där hon bodde satte hon sig på en stol. A.R. sade till henne att hon var väldigt vacker och att han kunde hjälpa henne med arbete, svenskundervisning och körkort, vad hon

ville. Han ställde som villkor att de inledde en relation. Hon svarade honom att det var syndigt och att han var hennes handläggare. A.R. svarade henne att i Sverige fick hon ha sex med vem hon vill. Hon reste sig upp varvid han tog tag i hennes underarmar. Hon ryckte undan sina armar och slog sig i ena armen. Han tog åter tag i henne och ville kyssa henne. Han började tafs på henne. Hon blev rädd och skrek. A.R. förstod nu att hon inte ville och sa till henne att lugna sig. Hon rusade mot dörren och sa att hon behövde hämta sin son. Hon gick till slut med på att A.R. skjutsade henne till skolan. I bilen sa han på nytt att i Sverige går det bra att ha en sådan relation och att han kunde hjälpa henne med jobb, svenska, körkort och mycket fina saker.

Enligt A.R. har han inte varit hemma hos arbetssökanden, utan efter arbetsplatsbesöken körde han tillbaka till Arbetsförmedlingens kontor och släppte av arbetssökanden innan han åkte in i parkeringshuset för att parkera, som dock visade sig vara fullt varför han parkerade på en annan parkeringsplats.

Socialsekreteraren T.E-H. har berättat följande. Hon talar arabiska liksom S.A. S.A. hade förtroende för henne och litade på henne. Hon brukade ofta få besök av eller bli uppringd av S.A. som ville berätta om sitt liv. Måndagen den 19 augusti 2019 noterade hon att S.A. hade lämnat ett röstmeddelande sent fredagen den 16 augusti 2019 samt tidigare den 19 augusti 2019. Hon fick ytterligare ett röstmeddelande från S.A. den dagen. S.A. bad i meddelandena om ett möte och lät stressad. Hon ringde samma dag till S.A. som verkade ledsen. S.A. berättade att hon och A.R. den 16 augusti 2019 hade besökt tre arbetsplatser samt att han därefter övertalat henne att bjuda på kaffe i hennes bostad. S.A. berättade vidare att A.R. i bostaden hade föreslagit att de skulle inleda en sexuell relation samt att han i utbyte mot en sexuell relation kunde ordna med arbete, svenskundervisning och körkort åt henne. Vidare berättade S.A. bl.a. att A.R. kysst henne på nacken samt att hon slagit i armen när hon hade försökt värja sig från honom. Hon träffade S.A. den 21 augusti 2019. S.A. var ledsen och rädd men berättade på nytt om vad som hade hänt den 16 augusti 2019 i enlighet med vad hon redan hade gjort på telefon den 19 augusti 2019. S.A. visade även märken av den skada hon hade ådragit sig på armen när hon hade försökt värja sig från A.R.

S.L. har, utöver det som redogjorts för ovan, uppgett följande. Han samtalade med A.R. den 11 september 2019. På fråga uppgav A.R. att han inte kände till någon med namnet S.A. Han informerade då om att S.A. sagt att de besökt olika arbetsgivare tillsammans. A.R. uppgav då att han kom ihåg henne, men medgav endast att de hade besökt två arbetsplatser i närheten av Arbetsförmedlingens kontor. Han förnekade att de hade åkt med hans bil till ytterligare en arbetsgivare. Först efter ytterligare frågor medgav A.R. att de hade åkt till ytterligare en arbetsgivare med hans bil. A.R. uppgav att han därefter inte hade haft någon kontakt med S.A., trots att han hade sms:at henne den 19 augusti 2019. – Han har samtalat med S.A. vid tre tillfällen varav två gånger personligen och en gång på telefon. S.A. lämnade en bra berättelse och kunde besvara kritiska frågor. När han samtalade med

S.A. över telefon bad han specifikt om att hon skulle berätta utan hjälp av tolk, för att se vilka möjligheter hon hade att kommunicera på svenska och engelska. S.A. lyckades även då lämna samma redogörelse över händelserna som hon gjort tidigare med tolk.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

S.A. har i förhöret med henne lämnat en lång, levande, klar, detaljrik och sammanhängande berättelse. Uppgifterna innehåller inga motsägelser eller svårförklarliga inslag. Hon har förklarat hur hon kunde kommunicera med A.R. genom att använda sig av svenska och engelska samt av gester. Hon har även kunnat lämna godtagbara förklaringar till att hon lät A.R. skjutsa henne till hennes sons skola efter att de påstådda händelserna ska ha ägt rum den 16 augusti 2019 och till att hon sökte A.R. på Arbetsförmedlingens kontor den 19 augusti 2019. Hennes uppgifter överensstämmer väl med de uppgifter som T.E-H. och S.L. uppgett att S.A. lämnat till dem i nära anslutning till den 16 augusti 2019. Uppgifterna stämmer även väl överens med de uppgifter som antecknats i Arbetsförmedlingens interna utredningsprotokoll över de samtal med S.A. som hölls i september 2019. Det finns inget i utredningen som ger anledning att betvivla de uppgifter som T.E-H. och S.L. lämnat. De uppgifter som S.A. lämnat framstår därför sammantaget som tillförlitliga och bör tillmätas ett högt bevisvärde.

Genom socialsekreteraren T.E-H:s uppgifter är det klarlagt att S.A. ringde till henne sent under dagen den 16 augusti 2019 och även den 19 augusti 2019 och då lämnade röstmeddelanden där hon bad om ett möte. Enligt T.E-H:s lät S.A. stressad i meddelandena. T.E-H. har vidare förklarat att S.A. kände förtroende för henne och att hon ofta blev kontaktad av henne. T.E-H. har noterat att händelserna påverkat S.A. på ett negativt sätt och att S.A. känt rädsla inför A.R. Hon har även vid ett möte med S.A. kunnat notera en skada på hennes arm som hon, enligt egen uppgift, ska ha ådragit sig den 16 augusti 2019 när hon värjde sig för A.R.

S.L. har uppgett att S.A. under Arbetsförmedlingens interna utredning genomgående kunnat lämna en bra redogörelse för händelsen och att hon kunde besvara kritiska frågor. Han har även uppgett att S.A. kunde lämna samma uppgifter utan hjälp av tolk.

Sammantaget anser Arbetsdomstolen att S.A:s uppgifter har ett högt bevisvärde och att de mot bakgrund av det som redovisats ovan får ett sådant stöd av den övriga utredningen att det får anses styrkt att A.R. har agerat på det sätt som staten har gjort gällande.

De uppgifter som A.R. lämnat förtar – särskilt med hänsyn till vad som framkommit under förhöret med S.L. – inte något av styrkan i statens bevisning.

Förbundet har dock invänt att om Arbetsförmedlingen utrett elektronisk spår hade de kunnat visa att A.R. inte kan ha varit hemma hos S.A. vid den tid på dagen som hon påstått.

It-specialisten J.N. har om elektroniska loggar uppgett följande. Eventuella loggar eller uppgifter från datoranvändning är inte tillförlitliga uppgifter eftersom sådana inte med säkerhet kan utvisa att någon faktiskt varit vid datorn. Detta beror på att en inloggad dator, oavsett om någon använder den aktivt, konstant kopplar upp mot olika program som är igång på datorn och då genererar loggar. Eventuella uppgifter angående inpassering i Arbetsförmedlingens lokaler gick inledningsvis inte att tillgå från fastighetsägaren och raderades därefter. Även om uppgifterna hade funnits tillgängliga hade de ändå inte med säkerhet kunnat visa vem som hade passerat dörren.

Med hänsyn till det som J.N. uppgett finner Arbetsdomstolen inte heller att de invändningar som förbundet framfört, angående brister i Arbetsförmedlingens interna utredning, påverkar bedömningen av bevisningens styrka.

Arbetsdomstolen finner således styrkt att A.R. kommenterade S.A:s utseende, att han sa till henne att han kunde hjälpa henne med olika förmåner som körkortsundervisning, praktikplats och undervisning i svenska i utbyte mot en sexuell relation och att han tog på hennes kropp och försökte kyssa henne.

Har det funnits laga skäl för avskedandet?

Arbetsdomstolen har funnit det visat att A.R. gjort sexuella närmanden, såväl verbalt som fysiskt, mot S.A. samt att han erbjudit henne olika förmåner från Arbetsförmedlingens sida i utbyte mot en sexuell relation. Det som är utrett om de sexuella närmandena, som varit oönskade från S.A:s sida, är allvarligt i sig. A.R. har därutöver i egenskap av anställd hos Arbetsförmedlingen utlovat förmåner från Arbetsförmedlingens sida i utbyte mot en sexuell relation. Enligt Arbetsdomstolen har han genom detta agerande utnyttjat sin ställning på ett högst klandervärt sätt. Som staten anför har A.R:s agerande skadat arbetsgivarens förtroende för honom. Hans agerande riskerar även att skada allmänhetens förtroende för Arbetsförmedlingen.

Enligt Arbetsdomstolens mening har A.R. redan genom det agerande som ovan funnits visat grovt åsidosatt sina åligganden mot staten på ett sådant sätt att det funnits laga skäl för avskedandet. Arbetsdomstolen behöver därmed inte gå vidare med en prövning av vad som i övrigt lagts A.R. till last.

Arbetsdomstolens bedömning innebär att avskedandet inte ska förklaras ogiltigt och att A.R. inte heller har rätt till vare sig lön eller allmänt skadestånd. Förbundets talan ska alltså avslås.

Rättegångskostnader

Förbundet har förlorat målet och ska därför betala staten för rättegångskostnader. Arbetsdomstolen finner det av staten yrkade beloppet skäligt.

Domslut

1. Arbetsdomstolen avslår Fackförbundet ST:s talan.
2. Arbetsdomstolen förpliktar Fackförbundet ST att ersätta staten genom Arbetsförmedlingen för rättegångskostnader med 126 740 kr exklusive mervärdesskatt, varav 126 000 kr avser ombudsarvode, med ränta enligt 6 § rättelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Cathrine Lilja Hansson, Håkan Lundquist, Anna Heinstedt, Ari Kirvesniemi och Lenita Granlund. Enhälligt.

Rättssekreterare: Leo Nilsson Nannini